

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quoquis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. III. Tentationes amicis Christi neutiquam ignominiosæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](#)

Diaboli gula est delicatissima:

Ideo in tentatione hominum non fatigatur.

Luc. cap. 22. vers. 31.

principem. Totum in hunc sublevavit, traxit illud in sanguinem & congregavit in rete suum. Super hoc letabitur & exultabit: propterea in amolabitis sagena sue, & sacrificabit reti suo, quia in ipsis incrassata est pars eius, & cibus eius electus. Delicatissima diaboli gula est; cupidas esurit, per quam eruditum habet palatum satanas, salares fecundatur cenas, viros sanctos adoritur, tentat, allicit, sedet, fatigat, dum denique in nastram suam pertrahat, nec quinquaginta quidem annis vel unicus hominem tentare neglit, modò tandem vincat. Nec raro illi pertinacissimus hic labor ad votum successit. Ideo Dominus Jesus in supremâ cenâ pridie mortis apertissimâ communione:

Ecce, inquit, satanas expetivit vos, ut cribaret sicut triticum.

Expetivit vos (ait opifex pastor) & magnis rogatis

bus instituit ut ventilando vos concuteret, turbaret, a me avelleret, pusillanimitate, impatiencia, infidelitate. Et ut scias, vos expetivit, vos Apostolos, qui coepistis sancte

vivere, qui propter me omnia deseruistis, qui meâ carne ac sanguine jam pasti estis, vos jam designatos orbis Episcopos & concionatores expetivit. Et certè non omnino vacuam traxit sanguinem hic piscator; inanem operam non sumpsit, nec cribro aquam hausit. Hinc enim proditio Iudee, negatio Petri, incredulitas Thomae, ceterorum fuga: Judam devoravit, et teros cribro succernere & evannare voluit. Atque hoc in Apostolos est aulus. Cibus eius electus. Quod & Jobus, Tobias, David, Daniel, tot allii sunt experti. Diaboli gula cupideriarum talium amantissima.

Paradigma.
Ioan. Major in speculo, Eccl. mihi pag. 250.

Anachoretam memorant à cœlesti ductum ad diversa sane spectacula. Primum quod videndum ei objectum Congregatio fuit Monachorum, ad quam innumeri cacodæmones velut agmina muscarum ad rusticanam cauponam convolaverunt. Expavit ad hoc spectaculi homo solitarius. Mox inde in urbem pertrahitus unicum vidit diabolum eumque otiose relui fatigatum canem portæ civitatis incubantem. Admiratus istud Anachoreta. Et quid hoc rei est, inquit, viri illi religiosi à te diabolus obsidetur, hanc urbem totam unicū non infestat, sed per otium tanquam sibi metuens prospectat. Cui Angelus: Hi civici homines, inquit, devoti satana ad ejus leges & imperium suos mores conformant. Hinc tentatoribus aut impulsoribus non agent; sponte currunt. Ad eos in officio contindens satis est velunicus ex inferis custos, usi puerulus magnum gregem ovium ante se agit. At vero illi alii jurati sunt hostes diaboli, cui pro viribus resistunt. Hinc eos Lucifer factò agmine incurrit, hos verò Numini devotos in suam nastram pertrahere nititur. Ut scias, cibus eius est electus.

S. III.

CVM Angeli Husseæ regionis principes velut in curia convenissent, & una etiam orbis circuitorum dæmon adfuerit. Senatus præses Jobum impensis laudans: Nunquid considerasti, ait, servum meum Iob, quod non sit ei scelus in terra, homo simplex & rectus, ac timens Deum, & recedens à malo. Mox satan veluti sagax venaticus canis conspecta ferat concitatissimo cursu ruens hunc ipsum sibi expetiit tantum. Et cibus eius electus. Oves & vaccas, ignavae cora non venatur, sed cervos & feras generosiores: illos qui ut jumenta vivunt, ventris aut Veneris mancipia, temptationibus non sollicitat, sed quos pudicis & sanctis moribus ornatos sibi minus habet obsequentes. Quod dilucide affirmans Gregorius:

Greg. l. 29. moral. c. 12. mibip. 9. 6. 6.

Hostis callidus, inquit, quos justitia luce eniteſcere conficit, corum mentes illucis desideriis inflammare contendit; ut plerunque plus se urgeri temptationibus sentiant, quam tunc, cum lucis interna radios non videbant. Et multos Deus illicit atque

Idem l. 24. moral. c. 10. mibip. 9. 17.

perversa perpetrantes gratuito prævenit, atque ad opera sancta convertit, & nonnullos rectis artibus deditos, flagello interveniente corripit ac si placentes quasi displiceant, affigit, Salo-

A mone attestante, qui ait: sunt justi quibus multa eveniunt, saepe quasi opera egerint impiorum; & sunt impii qui ita se trahunt, ac si justorum facta habeant. Quo nimur omnes de con- niptos Deus inestimabili pietate dispensat, ut & iustos flagella
vitam peragant, quia ad tormenta, quo sine fine sunt, male vixit, agendo festinant. Hostis noster adhuc in hac vita nos positos idem l. 11. quæcumq; magis nos sibi rebellare conficit, tandem amplius exp. 7. 20. gnare contendit. Eos enim pulsare neglit, quos quiete jure pos. 20. 8. 20. fidere se sentit. Contra nos verò eē vehementius incitat, quod ex corde nostro, quasi ex jure propria habitationis expellit.

Anno Christiano 1566. Laoduni feminam à malo Martini dæmons infessam homines parum sancti liberare conabantur ab hospite Avernali. At ille cunctis audientibus clamabat: Nihil mihi à vobis metu; amici sumus & federati. Res est toti Picardæ notior, quam ut negari possit.

Annales Regum membrant Hebræum populum in Masphat convenisse ad agendam pœnitentiam, ad Numeri lacrymis, precibus, jejunis placandum. Hoc ipso tempore Philistæus hostis irruit ad oppugnando Hebreos. Res mira: tunc maximè terrebant ab hostibus, cùm illi sincerissime divinam opem poscerent. Quod Gregorius expendens: Cùm, inquit, altiori vitæ proficimur, Diaboli maligni spiritus, qui semper bene agentibus inuidit, nobis infaustiores sunt. Nec solum unius spiritus malus electorum singulis inib; habebit innumeris deputantur. Nam si diabolorum legio potest habere minime unicum occupare, poterit etiam tentare. His apposuit dixit Cyprianus: Eos cupit deficere, quos videt stare. Que Petrus Chrysologus in igni facundiā confirmans: Diabolus, cyp. 1. inquit, heres inter fideles; inter sanctos, peccatum; inter pacificos, lites; inter simplices, dolor; inter innocentes nequitiam; inter serere confusis, non ut acquirat zizama, sed ut tritum perdat, nec ut eos capiat, sed ut adimat innocentes. Hostis plus ducem, quam militem peti; nec obsider, mortuos, sed impugnat viventes: sic diabolus non peccatores querit capere, quos possider subjugatos, sed ut iustos capiat sic laborat. Et cibus ejus electus.

Ita sanè quod sanctiores homines, eō plerumque molestiores tentationes. Sed homini pio hinc crebat animus dum cogitat: Ego jam quidem tentator sum, sed Modis inde, purem, Deo etiam commendator. Non est vir fortis & strenuus qui labore fugit: verum ibi crescit, illi animus, ipsa rerum difficultate, speratique è rebus futuri etiam difficillimus salutarem exitum. Non enim nescit optimum quemque inopiam aut invaletudine, aut aliis incommodis à Deo affici. Nec ignorat in castris etiam periculosa fortissimis imperari. Dux certè lectissimos mittit, qui nocturnis hostes aggrediantur insidiis, aut iter explorent, aut praesidium loco dejeant. Nemo corrum qui exeuunt, dicit: Male de me imperator meruit: sed, Sicut quis bene judicavit. Ita quicunque plus alii jubentur pati, & acerbis tentantur, idem dicant: Digni vissi sumus Deo, in quibus experiretur nostrum in se amorem. Quisque igitur apud se statuat: quidam Cacodæmon vehementius me oppugnabit, tantò illi animosius resistam. Hic vincerit, qui resistit.

CAPUT III.

Tentationes amicis Christi neutiquam ignominiose.

Lignum in officina statuarii jam dolandum, quod in Apologis est, opificem serì affari cepit hunc in modum: Mi Magister, quam inhumaniter, quam rigide ac inclementer nos tuas arbores træcas, bipinni, asciæ, securi ita nos cadis tanquam si tu non sumus, dein ferramento cavariorio & cultellis acutissimis ita nos contundis & scalpis, ut ligni & arboris formam penitus perdamus, nobis ipsis jam plane dissimiles. Huic statua-

rias:

ris: Tu planè, inquit, ut lignum, & ut truncus loqueris, cui nihil inest cerebri. Si tibi vel mica salis foret, ingenies mihi gratias ageres, quod hoc laboris subeam, & è truncu statuam scalpendo faciam. Tibi istud summo est honoris; in silvâ stanti nemo caput aperiet, nemogena fecet. Ubi supremam operi manum imploero, acceder pector & inaurabit te, inauraram dente poliet & levigabit; inde in arâ collocaberis, hic vario cultu tanquam imago hominis sancti afficeris. Querela tua proflus lignea & fata est; nescis quid dicas; tu igitur silva tua obliviscere, scalprum sustine, & brevi ruos ipsa miraberis honores. Arbores aliae foris manent in silvis in honore, pabulum ignis futura; tibi perpetuus ex merito continget honor.

Nos homines exiguisimæ sapientiæ quam cuperemus jam esse sancti, iam celo locati, sed alciam, scalprum, dolabram, secum pati recusamus. Hic adversus statuarium querela oriuntur sexcentæ. Nimirum homo cum in honore esset non intellexit, sed neque jam intelligit in honorem reponendus; tentationes velut ascas & leues horret. O trunco, o lignum rudi manus artificis & acutiora ferramenta ne repelle; fecari & scalpi te permitte. Hoc tuo fit honor. Cum in nobilium statuum evaseris, silva exiisse, frondes totque alia perdidisti non penitebit. Ita proflus tentationes amicis Christi necquam ignominiosæ sunt. De quo jam differendum.

S. I.

Principio hinc varia obiiciuntur. Est qui dicat: Meas ipse fortes erubesco; & nolim video ab aliis aut sciari quam fœde, execrables, abominandæ cogitationes nonnunquam me infestent; Ah, divinos oculos exire nusquam licet; spectatores calites formido, quod profugiam? Non malæ hæc cogitatio. Sed ne cadamus animis; tentationes quantumcunque turpes & horribiles, nec dedecori, nec damno sunt, si adoriantur resistentem. Hic vinci, est nungare nolle.

Cum foris pagum transtulimus, gravissime indignatur, li è rusticam tuguris molossi in nos prorumpant. Mox enim vociferantes audias: Cur isti nebulones non alligant suos canes, ut cuivis tuò liceat transire? Ita forsan oblique querimus: Cur Deus suos Cerberos non coëcet inferorum catenis? nuspianæ nec momento quidem ab illis tuti sumus; ad latus semper hærent diaconi, & omnes nobis vias obscurant. Ergo Deus illos vinculi adstringat; ita quieti ab illis agemus. Ista nos humano more suppeditamus, & quietem præproperem, loco non suo, nec tempore, anhelamus. Nimirum extra tentationis aleam eis cuperemus. Erimus: sed nondum. Prius pugnandum, à pugna & victoria venit quies. Hoc Deo & nobis magis honorificum, idque pluribus de causis.

Hinc enim eluet 1. Suavitas regiminis divini. Optimus Deus quemadmodum homini, sic & dæmoni arbitrium, subinde saltum, permittit. Violentum nimis ad omnia manus ei stringere.

2. Clemens divina hinc cernitur, quæ cacodæmoni alas non evulsit, sed accidit, dentes non excusit, unguis non præscidit, sed illos istos ita deterrit lima, ut nec mortejam, nec inuncare illum possit nisi volenter. Debilitatus & fractus est in plurimis. Alioquin certè, si quod vulnus, & naturæ viribus potest, sineretur agere, orbem sulque déque jam pridem vertisset, nostrum omnium confodisset jugulum. Sed adeò accidit potestatis est, ut illud ei in omnibus præfixum, Huc Usq. Sieuti Magistratus in reum carnifici dictat. Hunc in modum subiicitur questioni, ed usque torqueatur, tot mulctetur plagiis, illud suppliciū luit. Ita omnino Deus ad unguem præmissivit dæmoni quoisque in nos illi liceat favere. Quod loco suo uberioris explicandum. Nam maximi referunt hoc quam probissimè capere.

Tom. II.

3. Divina Sapientia hinc appetet, quæ quidem genium superbisimum viribus uti naturalibus finit, nifilominus ab homunculis multò infirmissimis, vincitur creberimè. Hoc sanè menti tam sublimi, angelo tam potenti summo dedecori & probro est ab omnibus lures voluntatis bestiam cæcam rideri. Obibat olim Monachii per plateas urbis caecus, puerorum & puellarum ludibrium, bus rideri.

Cum enim misericors pecus sibi mendicaret pabulum, passim illis vocibus salutabatur? pande faucea bellua; quantum potes, hia. Hiavit, fauces pandit, sed sepe pro panis buccæ fortes, lapilli, luteum, in os frenementis bestiæ conjectum. Ita diabolus, verissimo nomine, pauper, hinc illinc sibi pabulum mendicat, sed auctis ludibrio habetur. Athanasius refert Antonium suis dixisse: Creditis filoli, quod dicturus sum vobis? Vidi aliquando diabolum excellsum corpore, qui se DEI virtutem & providentiam auctus est dicere, & ait ad me: vivedi milles. Quid vis ut à me tibi donetur, Antoni? At ego in eum p. 46.

Christi nomine armatus, spiculum maximum in os ejus ingessi. Et statim proceræ virtus illa evanuit. En Lucifer Angelorum formosissimus, velut ursus cæcus ab homine consupit. Jam tu, ait Augustinus, ille de draconi, ad hoc enim hic factus est draco.

4. Potentia divi in hinc eluet, quæ grande bonum elicet in tentationem malo. Diaboli tentatio, nostra perficio: unius peccatum, alterius meritum. Diabolus Do subiectissimus sine licentia divinâ nil potest. In Ægypto aquas in sanguinem mutare, & ranas potuit producere, quia id Deus permisit; culices procreare non potuit, quia Deus id non permisit.

5. Justitia divina hinc enitefecit, sic enim multa puniuntur delicta. Tentatio velut puma caustica noxiam fortes, cum fortes eluit. Quod Gregorius afferens: Fit, inquit, minâ dispensatione piercis, ut unde malignus bos tenuat, ut interiat, unde misericors conditor hinc crudelat ut vivat. Jam olim Deus per Isaiam id le faciunt monens: Et convertam, inquit, manum meam ad te, & excoquam ad purum scoriacum tuum, & aferam omne statuum tuum. Auri-faber argentum eliquat igne, ut à stanno, plumbu, metallisque alijs secerat & expurget; Ita Deus hominem divina enitefecit.

Dicitur, ut purget à criminum labe. Et fructuorum nobis & honorificum est tentari. Gregorius quem dixi, assignans causam: ut tamè, ait, sit copiosus fidelium à criminis gloria, quanto eis irrogata fuerint graviora prælia.

Greg. in lib. 1. Reg. v. 25.

S. II.

Cum hostis singulari stratagema ac insidioso exercitu aggrediendus est, non tirones, non ignavisimi militum feliguntur ad id genus pugnae: veterani & exercitatiissimi quique ad signa evocantur. Hoc illis laudi est, ad aggressus ardutorum adhiberi. Ita & iis, quos Deus gravius tentari finit, honori est, in arduis occupari. In munitissimis castris, cù locorum optimi colloca-tur, ubi vehementior insultus hostium timetur. Quis hoc illis probrosum dixerit? Haud aliter Deus ad eam vitæ conditionem multos evocat, in qua temptationibus arduis abundant. Hic certandum pro Rege & pro lege. Felix cupari persecutio, ait Augustinus, cuius Deus est causa. Eodem proflus modo licebit dicere: Felix tentatio, quæ auctor rem habet & adjutorem Deum. Quid vero aliud est tentatio quam hostis aernalis persecutio?

Purpuratis Christi Athletis nil aquæ magnam peperit gloriam, quæ pro Christo contumelias, carecetes, plaga, tormenta, fannas, vulnera, necem pertulisse. ibam Apostoli gaudentes à confessu conciliu, quoniam digni habiti sunt pronomine Jesu contumeliam pati. Cædebantur viri v. 41.

M m m

pro care,

pro Domino Iesu dicimare. Cum ergo tentamur, animosissime resistamus. Pro hoc Rege, pro hac lege certasse immortaliter parit gloriam.

Videre obsecro Tarsensem Paulum ; nequissimus illi
apparitor adjunctus? non ut serviret , sed ut colaphis
suum Dominum caderet angelus Saranz , stimulus car-
nis . Quid hoc monstri , obsecro ! Apostolus , & tantus
universi orbis docto^r carnem sentit stimulantem ? In
paradisum , in supremum calum educetus fuerat , & ca-
ro illi jam faciat injurias ? An non istud pudori & ve-
recondiae fuit ? Rogavit quidem Dominum , nec sim-
plici vice , a vexatore tam importuno liberari . At ubi
audiri haec in re divinam gratiam sufficere , mox ad om-
nes tentationes excipendas paratissimum : Libenter ig-
tur , inquit , gloriabor in infirmitatibus meis , ut inhabite in
me virtus Christi . Propter quod placebo mibi in infirmitatibus ,
in consumelis , in necessitatibus &c . Cum enim infirmor , tunc
potens sum .

Virtus non
foler esse
otiosa, &
Virtus non soler esse otiosa, nec enim sordes fer-
riæ, aū gnavam ab opere cessationem quartit, quam
seit sibi non solum esse inutilem, sed & turpem. U. igitur ea semper habeat quod agat, varias illi tentationes
Deus subminicet; & ut cum diabolus identidem altere-
tur & pugnet. Pauli dicto: oportet & habere esse; oportet
1. Cor. c. 11. & tentationes esse, ut & qui probati sunt, manifesti fiant.
v. 19. Eccl. c. 27. Siracida dicto: Vasa signa probat fornax, & homines justos
v. 6. tentatio tribulationis. Non est probrosum vasi fictili in
fornacem mitti, & ad usum durari, sed ignes non pari
& crepare, hoc fœdum est. Nec argentum nec aurum
inhonestat, ad coticulam examinari, flammis explorari,
sed illam & itas non posse sustinere hoc pudendum
Pf. 65. v. 10. tam nobilibus metallis. Hebreus psaltes: Probaisti nos

Deus, inquit, igne nos examinasti, sicut examinatur argentinum. Dum argentinum & aurum in forno sudant, suam nobilitatem oculis non probant, ejusdem cæsi igne colotis sunt, merus esse ignis videntur; ubi fornacem exierunt, nitoreni suuus explicant: ita nos plane dum solariis & sensibus suavitudibus alius non careremus, vera virtus ab indole naturali & bona propensione difficulter distinguitur; at vero cum amarescunt omnia, cum tentati, torpidi, solatii destituti sumus, si Deo tamen nihilominus adhaeremus, laborem non fugiamus, officium nostrum non negligamus, nec preces statas omittamus, haec vera virtus, hoc argentinum purum, hoc aurum recockum est. Cor istud rectum ac sincerenum est, quod nullis temptationibus a Deo avelli potest.

§. III.

** Scripula Varroci.* **A** fornace in hortum egrediamur. Vitem non de-
corat olitoris falcula * putari, circumcidit, pani-
pinari; illi ungues ferrei palmites orbos & superfluos
amputant. Attestatur Joannis calamo Servator: Om-
nem palmitem qui ferri fructum, purgabit eum, ut fructum plus
afferat. Haud aliter tentatio, atque falkvinitoria, incidit
& reficit, sed hominis bono, ut instar vitis maturos
tempore racemos omnium commendatione offerat.

Ad quām sublimē gloriam exevit Jobum acerbissima septennii tentatiō; siplum Jobus deplorans: *Ego ille, inquit, quoniam opulentus, repente contritus sum; tenui cervicem meam, confregit me, & posuit me sibi quasi insig-
gium. Circumedit me lanceis suis, convulneravit lambos meos; non peciperit, & effudit in terra viscerā mea. Conscidit me rulnere super vulnerū, irruit in me quasi gigas. Facies mea intumuit a flētu.* Hæc illi omnia in gloriam, posteritati in exemplum, dæmoni in contumeliam evenerunt. Josephum a pastori filio, è mancipio vendito, è setyo cap-
tivo Ægyptium proregerat fecit tentatio. Quantum
Tobiam, quantum & Sulannę peccerunt decus uiuisque gravissimae tentationes, que illos longe fecerunt glorioſiores, quām si eos Deus metu calo recepisset. Er-

Ago non tentari, sed temptationibus assentiri & succumbe-
re ignominiosum. Sicut qui adolescentes ad discendum
animant: Non turpe est, inquiunt, nil scire, sed nihil velle
discere.

CAPVT IV.

Tentationes ostendunt quām quisque Deo
sit fidelis.

Eciborum numero sunt qui *æc sanis hominibus* *sa-*
labres, nec digestu faciles sunt, & tamen ægotis
dantur. *Cochleæ robusti prorsus alimenti*, & concor-
cti difficiles, iis tamen qui *Phthisi* laborant in alibile
nutrimentum exhibentur. *Vinum rubellum*, *enymphias*
Caui *pulmentum amygdalinum*, *oryza lacte cocta*, *cor-*
poribus sanis *sepe non congruum*, *ægotis* *omen* *quos*
licenteria *aut alvus citata vexat*, *salubriter porrigitur*.
Ovum igni duratum *valentissimæ* *materiam* *est*, *adju-*
vato *tamen acetō* *ad bilem* *non irritandam* *iuadent*.
Tentationes *à principio* *morositates magnas*, *difficul-*
tates *operofas* *creant*, *sed scemel evictæ* *animum insigni-*
ter *firmant*. *His saluberrimæ* *sunt*, *qui peritè* *illis uti*
norunt. *E pluribus temptationum* *commodis* *primum* *est*:
Quām fidelis quisque *Deo sit*, *temptationes ostendunt*.
Quod hoc capite exequuntur.

§. II

Tentationes plurimam prosum, sed scientibus eas veluti farinaceam mastam subigere. Tentatio nos Deo amicos conciliat. Siracidæ præceptio est: Si possides ^{amicum}, in tentatione pôside eum, & non facile credas ei: ^{et utrumque} enim amicus secundum tempus suum, & non permanebit in die tribulationis. Bene Antisthenes: In auctione, inquit, ^{Lan-} vas emptum curioso illud inspicis, pulsas, huc illicerat, ^{cap.} fas, tunc exploras antequam emas. Ira Numertes interrogatus, quod Plurarchus refert, quâ ratione amici fidam probitatem exploraret: Per fortunam, inquit, ^{pâ} adverlam. An Navigii firma sint latera, compago fo- ^{lida}, costa validæ, commissura probè ferruminata, rauca tempestas monstrat. Ita Thelassius ad Paulum presby- ^{Thel-} terum: Sinceritas, inquit, amici, in tentatione ostenditur, in ^{De} quando scilicet in necessitate communicat. Amicos tuos ^{tuos} Deus adversis experitur, ut get difficultaribus, in deli- ^{te} cisi non habet, in tentatione possider, virtutum non le- ^{tant} nis exactor. Inter homines probos & Deum non tan- ^{tem} tum amicitia, sed necessitudo etiam, in modo simili- ^{ta} bus est Dei discipulus, æmulatorque & vera progenies, ^{bos} quam pater ille magnificus instar patris severi, durus ^{minime} amicorum, ^{edictum}